

quos magistratus abrogatos, alios substitutos, urbium et vicorum administrationem commutatam, civium jura aequata, principum officia certius definita, populos publici consilii participes factos, principes denique populorum causa, non populos principum causa constitutos esse? Ecclesia autem quibus motibus hodie agitetur, quae consilia de doctrina et sacris ejus denuo quasi conformandis plurimi volvant, non minus constat et partim ipsi jam vidimus. Neque intra catholicae ecclesiae fines studia illa sese continuerunt, non solus Rongius et qui ab eo sunt, pontificiae tyrannidis molem denuo labefactarunt et magis in dies labefactant, sed in protestantium ecclesiam purioris doctrinae lucem quam jam dudum accendit theologia, inferre haud pauci quamvis aliis vehementer obstantibus et renitentibus contendunt. Quid autem de schola et rebus scholasticis dicam? Dies me deficeret, si sigillatim singula quae ad hunc locum pertinent vellem persequi. Ut autem paucis praecidam, scholas civicas nostra aetate recens conditas, praeceptorum numerum auctum, disciplinam scholasticam seculi ingenio accommodatam, novum denique scholarum genus ortum esse, quibus id propositum est ut adolescentes artibus ad certa vitae negotia, ad mercaturam factitandam, ad agros colendos, ad saltus curandos et similia idoneis imbuantur, haec igitur et infinita hujus generis alia quis est qui nesciat? Neque profecto ego adeo sum laudator temporis acti ut non laetandum nobis et gratulandum esse censeam quod hos ipsos orbis et quasi circuitus rerum publicarum nostra potissimum viderit aetas, sed eosdem illustri documento esse duco, semper ad meliora progredi adjuvante et quasi manu ducente deo, sapientissimo et sanctissimo rerum omnium rectore genus humanum. Verum enimvero ut saepe usu venit in rerum novarum studiis, incensi illis et inflammati homines facillime in praecipitia ferri, in extrema quaeque ruere solent, quo fit ut etiam ea tollant quae conservanda, ut abrogent quae emendanda sunt. Atque hujus ipsius quamvis tristis et acerbae rei cogitatio sua sponte animos nostros subeat necesse est hodierno die quo in hunc locum conve-